

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. III. An Parentes, vel Patroni teneantur ad juramentum calumniæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

Prælati suo jurare posse coram Judice seculari: si tamen in iudicio starent, & juramentum necessarium foret (ut, si agerent per Procuratorem, vel Syndicum) istis committere possent, si expedire noverint Ecclesiæ suæ. Dixi: coram Laico, vel seculari Judice; nam secus est, coram Judice Ecclesiastico, ut habetur c. Cæterum. 5. eod. ibi: quia novis morbis, nova convenit antidota præparari: mandamus quatenus in causa fidejussionis, quæ inter R. Clericum de sancto Albano, & C. J. & F. Canonicos) Londo. vertitur: ad veritatem eliciendam (appellatione cessante) præstari faciatis ab utraq; parte calumnia juramentum: consuetudine, quæ legi contraria est, non obstante. Et tali casu Clerici non regulares non egent Superioris, vel sui Prælati licentiâ; cum ea solum exigatur pro casu, quo jurandum esset in foro Laico, à quo exempti sunt. Dixi: Clerici non regulares; nam etiam Regulares, & Monachi, sine suorum Superiorum licentiâ, testimonium perhibere non possunt; prout constat ex textu num. præced. & ratio est, quia juramentum calumniæ deferretur Authore Prætoris, seu Judice Seculari, consequenter Clericus deberet consentire in Judicem non suum, quod sine sui Superioris consensu non potest, ex dict. supr.

217.

Illud porrò notand. ex Abbate in dictum c. Inherentes. 1. h. t. quòd, licet Clericis non tantum Episcopus, sed etiam alius Prælati inferior possit dictam licentiam concedere; id in civilibus causis, non verò in criminalibus ad tutelam, & defensionem Rei accusati, procedat; quia in istis ab Episcopo, vel ab ejus Vicario generali, maturo iudicio, & prævia causæ cognitione, concedenda est; non verò ab inferioribus Judicibus, qui causarum criminalium cognitionem non habent: licentiam porrò dandam Clerico per Episcopum, ut deponat coram Judice seculari, esse debere sub hac, sive simili forma: Conceditur licentiâ N. Clerico, deponendi in Curia seculari in tali causa, dummodo non deponat super articulis concernentibus criminalitatem, infamiam, negativam, aut repulsam. Cate-

rùm, si Clericus absque licentiâ sui Prælati coram Judice non suo testaretur, processus ex hoc capite non vitaretur, ut notat Abbas hic num. 17. & in c. Cum Nuntius de Testibus num. 4. id, quod etiam intelligendum venit de Regularibus, & Monachis; ut resolvit Frater Emmanuel qq. Regul. tom. 2. quæst. 10. a. 4. & alii; quia nullo textu juris ex eo capite processus ejusmodi annullatur; & quamvis hoc illis interdictum sit; hoc tamen est interdictum non irritans; sed præcisè prohibens.

Ad extremum nota, quòd, sicut pro Clericis jurant eorum Procuratores, per quos agunt; ita pro pupillis, & minoribus, & prodigis, & furiosis, jurent ipsorum Tutores, & Curatores; pro filio pater, vel legitimus ejus Administrator; pro orphanotrophio, ipse orphanotrophus; pro Ecclesia, Oeconomus; pro Universitate, & Municipio Syndicus, ut habetur ad longum in L. 2. C. h. t.

§. III.

An Parentes, vel Patroni teneantur ad juramentum calumniæ?

Quæstio procedit in casu, quo litem habent cum liberis, vel libertis. Pro affirmativa stat lex 34. §. 4. ff. de jurejur. ibi: hoc jusjurandum de calumnia neq; Patrono, neque parentibus remittitur: pro negativa verò lex 8. §. 5. ff. qui satisdare cogantur, ibi: Sed quibusdam hoc jusjurandum de calumnia remittitur, veluti parentibus, & patronis. & L. 16. ff. de jurejurando, ibi: sed & si ipse (Patronus) deferat jusjurandum libertæ suæ, de calumnia non debet jurare, & L. 7. de obseq. parentib. & Patron. præstandis. ibi: nec deferentes jusjurandum de calumnia jurant. & denique L. 13. §. 14. ff. de damno infecto: ubi etiam eximuntur, qui eorum loco litigant, ibi: Sed si ejus nomine postulem, qui si ipse postularet, jurare non compelleretur (veluti patronus, vel parens) dicendum est locum jurejurando non esse.

Qui-

720. Quidam istos textus, qui videntur mutuò adversari, conantur conciliare dicentes: in textu dictæ Legis 34. locò *neque Patrono, neque Parentibus*, legendum *aque*, ut sensus sit: hoc juramentum *aque Patronis, & Parentibus remittitur*; sed unde hujus correctionis, vel emendationis fundamentum petatur, non exponunt. Haunoldus tom. 5. tr. 3. num. 462. videtur rectius ea jura conciliare. Observat igitur, textum etiam incorruptum continere casum specialiter exceptum, sic, ut, licet aliàs Parentibus, & Patronis remittatur juramentum, ut probant jura pro affirmantium opinione producta; in eotamen casu, de quo loquitur Lex 34. non remitti.

721. Casus porro, de quo agit ista lex in cit. §. 4. exponitur his verbis: *qui jusjurandum defert, prior de calumnia debet jurare, si hoc exigatur; deinde sic ei jurabitur; & statim subjungitur: hoc juramentum neque Patrono, neque Parentibus remittitur*; ex isto enim textu patet, quòd textus solùm agat de casu, quo defertur parti *juramentum decisorium*; & quòd in hoc casu is, qui prior defert hoc juramentum de calumnia, etiam prior jurare debeat, ita quidem, ut nec Parenti, qui filio; nec Patrono, qui liberto prior defert juramentum decisorium, hoc calumniæ juramentum remittatur; quæ exceptio in hoc speciali casu facile stat cum oppositis pro aliis casibus.

722. Querunt aliqui, an privilegium jure concessum Parentibus, & Patronis, ut in casu litis cum liberis, vel libertis eximantur ab opere præstandi juramentum calumniæ, nisi deferatur illis juramentum decisorium, etiam porrigatur ad liberos, & libertos, ut & ipsi ab eodem pariter eximantur? Affirmantium ratio est, quòd dispositum de relato extendatur etiam ad correlativum; cum ergo liberi parentibus, libertis Patroni correlativè dicantur, quòd his concessum est, etiam illis concessum intelligi debet. Verùm hæc ratio sic crudè sumpta in pluribus fallit; aliàs, sicut filius, ut conveniat Patrem, eget veniâ, seu licentiâ; sic egeret etiam Pater, ut conveniat filium; & sicut delegatus potest citare partes; sic istæ possent

illum; aliud est, si dispositum de relato frustraretur, nisi etiam se porrigeret ad correlativum.

De Domino autem directo, & Vasallo sic dispositum est l. 2. *Feudorum* c. 33. ibi: *in quibus etiam causis Sacramentum calumnie à Domino non exigetur, quod nuper Rex Fridericus in Romandiola constituit, ut Vasallus calumnie Sacramentum à Domino non exigat, quod etiam à parte Domini intelligendum est: ut quod quisque juris in alium statuit, ipse eodem jure utatur*. Ratio autem sumitur ab honore mutuò, quem sibi debent ad invicem; quamvis aliqui limitent, ut sit contrarium in casu, quo Vasallus injuriam passus est. Et quamvis ab onere hujus juramenti eximatur Vasallus, quando litigat cum Domino directo feudi; non propterea idem sequitur de liberto litigante cum Patrono, extra casum juramenti decisorii; cum aperte constet ex relatis juribus constituta pro utroque diversa.

ARTICULUS III.

In quibus causis præstandum sit juramentum calumnie?

724. Communis regula jure civili habetur L. 1. C. de *jurejurand.* propter calumn. junctâ gloss. V. *quidquam*, ibi: *in omnibus causis*, sive propter literas fuerit apud te certatum, sive propter instrumenta, sive propter quicquam aliud, in quo necessitas probationis incumbit: sancimus, non aliter easdem probationes præstare compelli, nisi prius, qui eas exposcit, juramentum de calumnia præstiterit. Adeòque in causis tam civilibus, quàm criminalibus; tam ordinariis, quàm delegatis, etiam compromissariis, per L. 2. C. eod. §. *Sed quia*, ibi: *Sancimus omnes Judices, licet ex compromisso cognoscant &c.* Quòd extendit Wesenbecius in dict. L. num. 7. ad causas etiam modicæ, idem affirmante Abbate in c. 1. h. t. num. 14. & in probationem adducente L. 15. ff. ad exhibendum; sed in hac lege solùm agitur de thesauro effodiendo; unde ex illa non habetur probatio; sed ad summum deduci potest ex verbis generali-